

แบบฟอร์ม
กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอหนองแซง ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง
จังหวัดสระบุรี

คำนำ

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกรในการมุ่งสร้างรายได้ให้มีความมั่นคงและความยั่งยืนของอาชีพ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จึงได้รวบรวมข้อมูลการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะ ประชาคมหมู่บ้าน ตำบล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการของเกษตรกร อันเป็นแนวทางในการจัดทำแผน/โครงการ เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลถึงการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างประหยัดและถูกต้องตรงความต้องการที่สามารถนำไปแก้ไขปัญหของชุมชนได้

ผู้จัดทำกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร ที่ได้ให้การสนับสนุนข้อมูล และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๑
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๓
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๔
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๕
๓.๑ ฤดูกาล	๕
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๕
๔. เส้นทางคมนาคม	๕
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๕
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๕
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๖
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๖
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๖
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๙
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๐
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๑
๑.๑ เกษตรกร	๑๑
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๐
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๐
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๐
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๐
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๓
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๔
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๕
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๕
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๖
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๒๘
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๐
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๐
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๒
บรรณานุกรม	๓๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๓
๓	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๕
๔	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๕
๕	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๖
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๖
๗	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๗
๘	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๗
๙	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
๑๐	แสดงข้อมูลด้านพืช	๙
๑๑	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๙
๑๒	แสดงข้อมูลด้านประมง	๑๐
๑๓	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๑
๑๔	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๑
๑๕	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๑๑
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๑๒
๑๗	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๒
๑๘	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๓
๑๙	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๓
๒๐	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๔
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๕
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๖
๒๓	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๖
๒๔	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๑๗
๒๕	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๗
๒๖	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๗	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๑๙
๒๘	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๐
๒๙	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว	๒๑
๓๐	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๒
๓๑	แสดงต้นทุนการผลิต	๒๕
๓๒	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๖
๓๓	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๗
๓๔	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าว อำเภอหนองแซง	๒๘
๓๕	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๓๐
๓๖	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๒

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๓
๓	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๔
๔	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๘
๕	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๑
๖	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๒
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๓
๘	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๒๔
๙	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๒๖

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ตำบล หมู่ที่	ตำบล หนองกบ	ตำบล หนอง ควายโซ่	ตำบลไก่อ เส้า	ตำบล หนองแขง	ตำบลโคก สะอาด	ตำบล หนองหัว โพ	ตำบล หนองสี ดา	ตำบล ม่วง หวาน	ตำบล เขาดิน
๑	หนอง หลัว	โพน	โคกแก้ว	หนองหอย	หนองนก ชุม	โคกสมอ	โคกวัว	ห้วย	เขาดิน
๒	หนองกบ	ท่าราบ	หนองหญ้า ปล้อง	หนองแก	จี่งาม	โก	โคกสีดา	หนอง สองห้อง	หนอง จอก
๓	หนอง นางเลิ้ง	หนองผัก	หนองโก	หนองน้ำ สร้าง	โคกสะอาด	หัวนา	ขาม	หนอง ต้อน	หนอง ผำ
๔	ห้วยบ่า	จี่งาม	หัวทุ่ง	โคกน้อย	หนอง กวางโจน	หนองหัว โพ	หนองสี ดา	หนอง โดน	ตาก แดด
๕	หนอง ทางบุญ	หนองพลับ	ฟากร่อง	โคกช้าง	หนองกะ ธาตุ	โคกสว่าง	ตลาด หนองสี ดา	บกใต้	กลาง
๖	โคกแค	โนนคล้อ	หนองไฟ ไหม้	ดอนทราย	โนนขาว	หนองหญ้า ปล้อง	โดน	บกใหญ่	หนอง ชันแตก
๗	โคก กระต่าย	ตลาด หนองแขง	โคกเลียบ	หนองกิบ ม้า	นาทุ่ง	คูลี		ม่วง หวาน เหนือ	หนอง ต้อน
๘		หนอง ควายโซ่	ใหม่	โคกแฝก				ม่วง หวานใต้	
๙		หนอง ควายโซ่	หนอง สะพาน						
๑๐			ใหม่ใต้						

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี พ.ศ.๒๕๖๖

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
หนองกบ	๖๓๐๔	๑		๗	๔๔๓
หนองควายโซ	๕๑๑๔			๙	๗๕๙
หนองหัวโพ	๖๐๒๖	๑		๗	๔๓๖
หนองสีดา	๓๙๓๔			๖	๒๖๔
หนองแขง	๖๒๙๓		๑	๘	๕๗๔
ไก่อ่เส้า	๙,๔๕๖	๑		๑๐	๗๗๕
โคกสะอาด	๗๔๐๖	๑		๗	๕๐๓
ม่วงหวาน	๕๘๙๔	๑		๘	๔๘๕
เขาดิน	๔๒๓๘			๗	๒๕๗
รวม	๕๓,๓๘๒.๗๙	๕	๑	๖๙	๔,๔๙๖

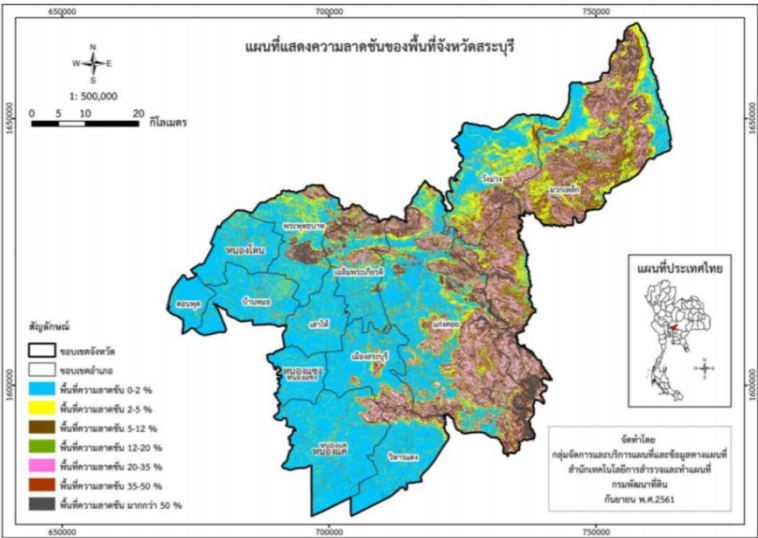
(ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอหนองแขง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม
ป่าไม้ อำเภอหนองแขง ไม่มีพื้นที่ป่าไม้

๒.๒ สภาพพื้นที่ความลาดชัน

อำเภอหนองแขง มีพื้นที่ความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ การกระจายตัวของพื้นที่เป็นแบบ ต่อเนื่องจากพื้นที่ตอนบนด้านทิศตะวันออกต่อเนื่องมายังพื้นที่ตอนล่างด้านทิศตะวันตก

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันอำเภอหนองแขง

(ที่มา <http://www.lds-service.org/services/fileproject>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

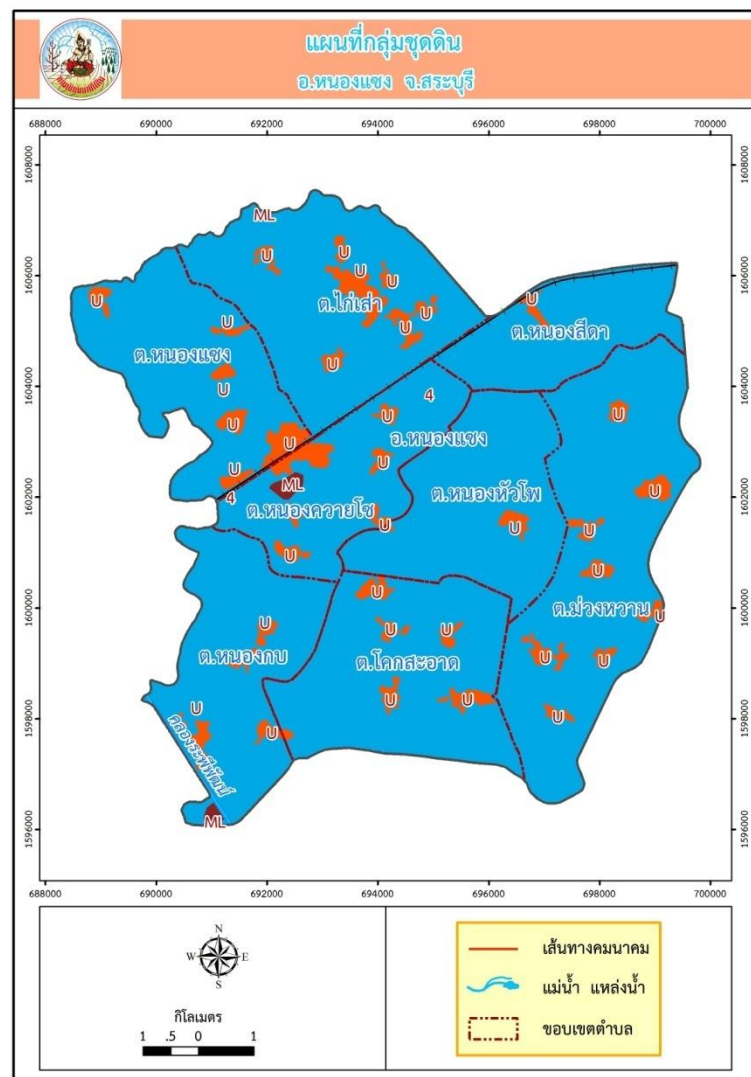
ดินในอำเภอนองแสงมีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๑ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ชุดดิน : กลุ่มที่ ๔ ชุดดินท่าเรือ

ลักษณะเด่น : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนเป็นสื่อน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาลมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง หรือสีน้ำตาลแกดดินมีการระบายน้ำ ความเป็นกรดเป็นด่าง ประมาณ ๕.๕ – ๖.๕

ปัญหา : เป็นดินเหนียวจัด มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนลึก ๕๐ ซม. นาน ๔ เดือน

แนวทางการจัดการ : ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติทั้งทางกายภาพและทางเคมีของดิน ทำให้ดินร่วนซุย สามารถดูดซับธาตุอาหารไว้ในดินได้ดีขึ้น ไม่ถูกชะล้างไปกับน้ำได้ง่าย นอกจากนี้ควรใส่ปุ๋ยเคมี เพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดินโดยตรง ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ดีขึ้น

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนองแสง
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๖๓)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน	อุณหภูมิเฉลี่ย	๓๒ - ๓๘	องศาเซลเซียส
ฤดูฝน	อุณหภูมิเฉลี่ย	๒๘ - ๓๒	องศาเซลเซียส
ฤดูหนาว	อุณหภูมิเฉลี่ย	๒๐ - ๒๘	องศาเซลเซียส

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←	→								
ฤดูฝน							←	→				
ฤดูหนาว	←	→									←	→

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝน เฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝน ตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๓	๑,๓๕๓.๖๑	๑๑๒.๘	๓๐	กันยายน	๓๖.๔	๒๒.๗๕	๒๙.๕๗
๒๕๖๔	๑,๔๖๗.๖๔	๑๒๒.๓	๓๒	สิงหาคม	๓๕.๓	๒๑.๓	๒๘.๓
๒๕๖๕	๑,๕๙๗.๙	๑๓๓.๑	๓๕	กันยายน	๓๖.๘๗	๒๑.๕	๒๙.๑๘
๒๕๖๖	๑,๐๑๖.๖	๘๔.๗	๒๘	กันยายน	๓๗.๒	๒๒.๕	๒๙.๘๕
๒๕๖๗	๑,๓๐๙.๓๓	๑๐๙.๙	๓๑	กันยายน	๓๖.๕๕	๒๑.๒๔	๒๘.๘๙

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอหนองแขงมีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทาง ในเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

- ทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๓๐๔๑ (หนองแขง-เสาไห้)
- ทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๓๐๐๔ (หนองแขง-พหลโยธิน)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ทางรถไฟ ทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ

มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถโดยสารธรรมดาและหรือรถโดยสารสองแถว

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

ทางรถยนต์ มีถนนสายหลักที่สำคัญ ดังนี้

- ทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๓๐๔๑ (หนองแขง-เสาไห้)
- ทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๓๐๐๔ (หนองแขง-พหลโยธิน)

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอหนองแขง เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง (ภาพที่ ๑๐)

- คลองระพีพัฒน์
- คลองหนองสรวง

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูละบาย น้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำ สูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำ เก็บกัก (ล้าน ลบ. ม.)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

ที่มา : , พ.ศ.....

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณ น้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่าง เก็บ น้ำ	ท่อ ระบาย น้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานี สูบน้ำ	รวม		
๑	ไก่อ่				๑		๑		๗,๕๒๕
๒	หนองแขง				๑		๑		๗,๗๘๘
๓	โคกสะอาด				๑		๑		๙,๔๕๕

ที่มา : โครงการชลประทานสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจั่ว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
	หนองแขง	๑๔	๑๔			๑๔	๑๔
	หนองหัวโพ	๖	๖			๖	๖
	หนองสีดา	๔	๔			๔	๔
	หนองควายโซ	๒	๒			๒	๒
	หนองกบ	๑	๑			๑	๑
	ม่วงหวาน	๑๔	๑๔			๑๔	๑๔
	เขาดิน	๒	๒			๒	๒
	ไก่อ่	๑	๑			๑	๑
	โคกสะอาด	๒	๒			๒	๒

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

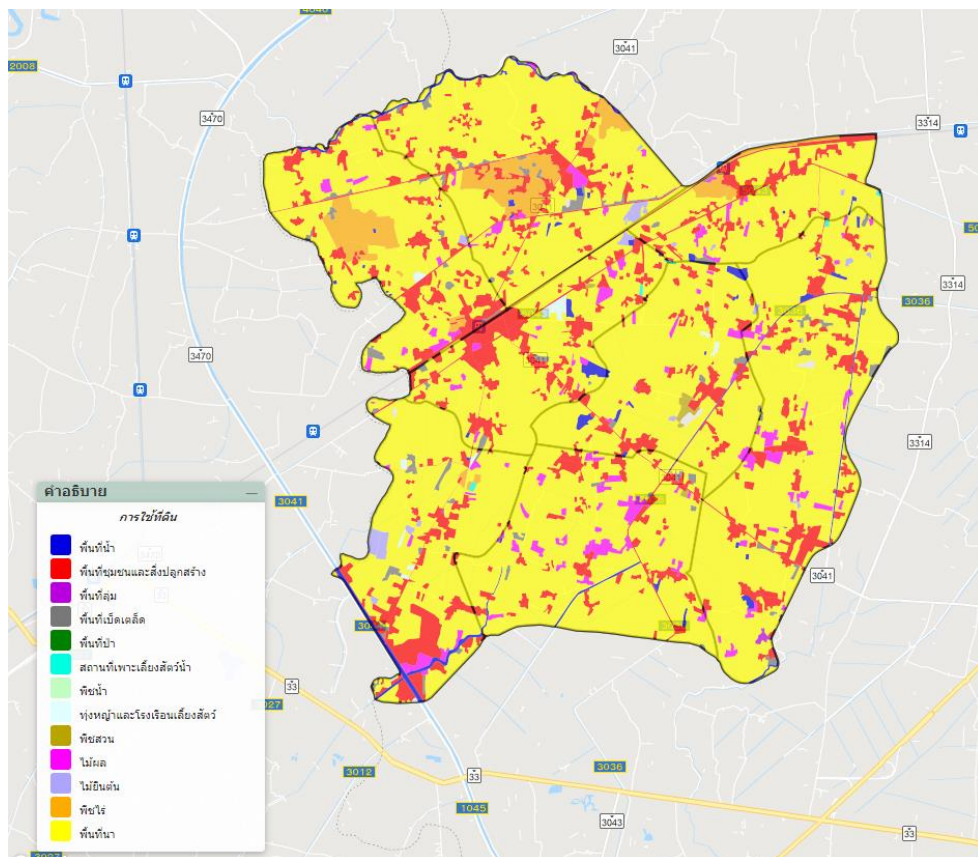
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
	ตำบลไก่อ่	๑๗		๑๗
	ตำบลหนองแขง	๑๖		๑๖
	ตำบลหนองควายโซ	๑๖		๑๖
	ตำบลหนองกบ	๑๐		๑๐
	ตำบลโคกสะอาด	๘		๘
	ตำบลหนองหัวโพ	๘		๘
	ตำบลหนองสีดา	๗		๗
	ตำบลเขาดิน	๔		๔
	ตำบลม่วงหวาน	๓		๓

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า		
พืชไร่		
ไม้ยืนต้น	๒๖๗	๐.๕
ไม้ผล	๑๑๒๐	๕
พืชสวน	๗๖	๐.๑๔
พื้นที่นา	๓๓,๒๕๔	๖๐
พืชน้ำ		
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๓๐	๐.๐๕
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๑๕๐	๐.๒๘
พื้นที่ลุ่ม	๒๖	๐.๐๕
พื้นที่น้ำ	๗๗๘	๑.๔๖
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๗๙๒๓	๑๔
พื้นที่เปิดเตล็ด	๗๔๒	๑.๓

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การทำนา มีการปลูกพืชผักผลไม้ ทำไร่เล็กน้อย มีพื้นที่การเกษตรประมาณ ๓๓,๒๕๔ ไร่ (ร้อยละ ๖๑.๑ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานทั้งหมด

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ไก่อ่	๙,๔๕๖	๕๒๕๓				๑๑๕			๕,๓๖๘
หนองแขง	๖,๒๙๓	๓๒๐๒				๑๒๒			๓,๓๒๔
หนองควายโซ	๕,๑๑๔	๒๘๒๐				๑๑๗			๒,๙๓๗
หนองกบ	๖,๓๐๔	๓๔๐๒				๑๒๑		๙๔	๓,๖๑๗
โคกสะอาด	๗,๔๐๖	๕๙๑๘				๓๑๔			๖,๒๓๒
หนองหัวโพ	๖,๐๒๖	๓๗๑๙				๘๗			๓,๘๐๖
หนองสีดา	๓,๙๓๔	๑๙๙๗				๗๖			๒,๐๗๓
ม่วงหวาน	๕,๘๙๔	๓๘๗๒				๑๘๙			๔,๑๖๑
เขาดิน	๔,๒๓๘	๒,๐๙๓				๑๐๗			๒,๒๐๐
พื้นที่รวม	๕๓,๓๘๔	๓๒,๓๗๖				๑,๒๔๘			๓๓,๗๑๘

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง ปี ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
โคกสะอาด	๒๘	๔๕				๑๔๔	๕๓	๔๐	
หนองควายโซ	๑๕	๓๐				๑๘๙	๔๐		
หนองกบ	๑๐					๑๕๒	๓๐		
หนองแขง	๕					๘๐	๒๐		
ไก่อ่	๑๐					๑๖๕	๔๒		
หนองหัวโพ	๑๑					๙๕			
หนองสีดา	๗					๔๕			
ม่วงหวาน	๕					๓๘			
เขาดิน	๑๒					๘๘			
รวมทั้งหมด	๑๐๓	๗๕				๙๙๖	๑๘๕	๔๐	

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหนองแขง พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด							

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอ....., พ.ศ.....

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

- ข้าวเจ๊กเชย

ชื่อที่จริงของข้าวเสาไห้ คือ ข้าวพันธุ์ “เจ๊กเชย” โดยเมื่อประมาณ ๖๐ กว่าปีที่ผ่านมา มีพ่อค้าชาวจีนชื่อ “เจ๊กเชย” ล่องเรือค้าข้าวระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง ได้ไปพบข้าวพันธุ์นี้ที่อำเภอสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี เห็นว่าเป็นข้าวที่มีลักษณะดีกินอร่อย ได้นำเมล็ดข้าวพันธุ์นี้มาให้ชาวนาในอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรี ทดลองปลูกดู ปรากฏว่าข้าวพันธุ์นี้มีความเหมาะสมสามารถเติบโตได้ดีในเขตอำเภอเสาไห้ ตลอดจนเจ้าของโรงสีต่าง ๆ ชอบและรับซื้อในราคาสูง เมื่อสีเป็นข้าวสารขายก็มีคนนิยมบริโภคกันมาก ตลาดข้าวเสาไห้จึงได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

ลักษณะเด่นมีเปลือกบาง จมูกเล็ก เมล็ดยาว สีเป็นขาว ๑๐๐ เปอร์เซนต์ได้ น้ำหนักเมล็ดดี เมล็ดมีความเลื่อมมัน หุงขึ้นหม้อ ไม่แฉะ (ต้องหุงแบบเช็ดน้ำ) ปลูกเสียด

ลักษณะต้องผลผลิตต่อไร่ต่ำ เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าข้าวพันธุ์นี้จะให้ผลผลิตสูงสุดไม่เกินไร่ละ ๖๐ ถึง โดยเฉลี่ยประมาณไร่ละ ๕๐ ถึง

- มะม่วงมันหนองแซง

มะม่วงหนองแซง ตามประวัติที่ทราบมา คือ พ่อเฒ่าทิมคนบ้านหนองน้ำสร้าง ได้ไปเยี่ยมญาติซึ่งบวชเป็นพระอยู่ในกรุงเทพฯ เกือบร้อยปีที่ผ่านมาแล้วไปพักอยู่กับพระหลายวัน ได้กินมะม่วงอร่อยจึงเก็บเมล็ดไว้ เมื่อกลับบ้านได้นำเมล็ดมะม่วง ๓ เม็ดมาฝากแม่เฒ่าคำ แม่เฒ่าคำก็เอาเมล็ดมะม่วงทั้งสามปลูกไว้ข้างยุงข้าวที่บ้านหนองน้ำสร้าง โดยไม่รู้ว่าเป็นเมล็ดมะม่วงอะไร พอมะม่วงโตมีลูกออกมาในระยะใกล้เคียงกันทั้ง ๓ ต้น ก็ปรากฏว่าต้นหนึ่งผลโตมาก คือมะม่วงหัวช้าง อีกต้นหนึ่งผลใหญ่เวลาสุกผิวส่วนทางหัวสีแดงจัด เรียกตลับนาค สำหรับต้นที่เหลือคือมะม่วงมัน เพราะรสชาติเวลากินเข้าไปแล้วมันผุดแปลกไปจากมะม่วงต้นอื่นๆ ไม่ว่าจะกินตอนไหน มันจะไม่เปรี้ยวเจ้าของเลยตั้งชื่อว่า “มะม่วงมัน” จากนั้นเพื่อนบ้านก็ขอพันธุ์ไปปลูก ต้นมะม่วงก็ค่อยๆ แพร่หลายขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ ปัจจุบัน อำเภอหนองแซง ชาวบ้านปลูกมะม่วงกันทุกครัวเรือน บ้างก็ปลูกเป็นอาชีพ ทำรายได้ปีๆ หนึ่งหลายหมื่นบาท

สำหรับ มะม่วงมันนี้เป็นที่รู้จักทั่วประเทศว่า “มะม่วงมันหนองแซง” การขยายพันธุ์มะม่วงหนองแซงใช้ได้ทั้งตอน ติดตา ทาบกิ่งตลอดจนเพราะเมล็ด ปลูกที่ไหนก็ได้ แต่รสชาติมักกลาย ไม่อร่อยเหมือนปลูกที่หนองแซง ลักษณะเด่นของมะม่วงมัน ผลมะม่วงมันหนองแซง จะมีคล้ายมะม่วงอกร่อง จะมีผลคล้ายมะม่วงอกร่อง และคล้ายมะม่วงแก้ว ผลมีขนาดย่อมๆ ผิวสีเขียวปนเหลืองรสชาติของมะม่วงมันหนองแซงจะหวานกรอบไม่มีรสเปรี้ยว ทานได้ตั้งแต่ผลมะม่วงยังมีขนาดเล็ก

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครุฑเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครุฑเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครุฑเรือน ทั้งหมด	ครุฑเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองแขง	๕๗๔	๑๘๘	๙๘๙	๑,๐๕๙	๒,๐๔๘
๒	หนองควายโซ	๗๕๙	๑๕๘	๑,๑๐๖	๑,๒๓๐	๒,๓๓๖
๓	หนองหัวโพ	๔๓๖	๒๒๙	๗๙๙	๘๘๒	๑,๖๘๑
๔	หนองสีดา	๒๖๔	๙๘	๔๔๗	๕๑๓	๙๖๐
๕	หนองกบ	๔๔๓	๑๕๘	๗๔๓	๘๕๐	๑,๕๙๓
๖	ไก่อเสา	๗๗๕	๒๙๐	๑,๑๖๑	๑,๒๓๕	๒,๓๙๖
๗	โคกสะอาด	๕๐๓	๒๗๔	๙๖๑	๑,๐๗๐	๒,๐๓๑
๘	ม่วงหวาน	๔๘๕	๒๒๓	๘๐๑	๙๐๐	๑,๗๐๑
๙	เขาดิน	๒๕๗	๑๑๗	๔๗๔	๔๕๙	๙๓๓
รวม		๔,๔๙๖	๑,๗๓๕	๗,๔๘๑	๘,๑๙๘	๑๕,๖๗๙

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอหนองแขง พ.ศ.๒๕๖๘

๒) หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๖๓๒	๓๗.๔๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๔๗๐	๒๗.๘๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๓๐๔	๑๘.๐๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๑๙๖	๑๑.๖๓
๒๖ - ๓๕ ปี	๗๖	๔.๕๑
๑๘ - ๒๕ ปี	๘	๐.๔๗
รวม	๑,๖๘๖	๑๐๐

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครุฑเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๔๔๗	๘๕.๘๒
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๓๙	๑๔.๑๘

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report1/ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เช่า	๑,๑๔๘	๕๕.๙๗
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๗๖๐	๓๗.๐๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑๔๓	๖.๙๗

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/#tabs3 พ.ศ. ๒๕๖๘

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

ตารางที่ ๑๘ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์(ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุก ประเภท	ส.ป.ก. ทุก ประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสาร สิทธิ์	
๗๖๐	๐	๐	๐	๗๖๐

ที่มา http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report1/#tabs3 พ.ศ. ๒๕๖๘

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

- รายได้ ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรและรายได้จากการค้า เฉลี่ย ๒๖๗,๗๔๗ บาทต่อปี
- รายจ่าย ส่วนใหญ่จะเป็นด้านการลงทุนเพื่อการเกษตร ส่วนรายจ่ายด้านอื่นๆเช่น รายจ่ายในครัวเรือนเฉลี่ยครอบครัวละ ๓๕,๐๐๐ – ๔๕,๐๐๐ บาทต่อปี

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

- เกษตรกรอำเภอหนองแขง มีรายจ่ายครัวเรือนจากการชำระหนี้สิน ซึ่งส่วนใหญ่มีภาวะหนี้สินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ศาสนา นับถือศาสนาพุทธ

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๑. ทำบุญเข้าพรรษา ทำบุญตักบาตร มีกิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา

๒. ทำบุญออกพรรษา ตักบาตรเทโวโรหณะ

๓. ประเพณีสงกรานต์ สรงน้ำพระ ทุกวันสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

๔. ประเพณีลอยกระทง มีกิจกรรมจัดประกวดนางนพมาศและแข่งขันประกวดกระทง

๕. ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ประเพณีโบราณเป็นประเพณีไทยที่จัดภายในบริเวณลาน

กว้างๆ ในหมู่บ้านที่เป็นสถานที่ที่เคยจัดกันมาเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการชุมนุมชาวบ้านมาร่วมจัดงาน

ประเพณีร่วมกัน โดยมีรายละเอียดการจัดแตกต่างกันไป สร้างความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน ให้มีความรัก

สามัคคี ไต่ถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน มีปัญหาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นลักษณะของความเชื่อ การทำบุญอุทิศ

ส่วนบุญส่วนกุศลกุศลให้พระภูมิเจ้าที่

๖. ประเพณีการทำขวัญข้าว เป็นประเพณีบวงสรวงแม่โพสพ ผู้เป็นวิญญาณแห่งข้าว โดยเชื่อว่าถ้าข้าวมีขวัญสิงอยู่ประจำไม่หกล้มไปไหน ต้นข้าวก็จะงอกงามสมบูรณ์ ให้ผลสูง ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน หรือเฉาตาย ส่วนที่เก็บเกี่ยวขึ้นสู่ยุ้งฉางแล้ว แม้จะจำหน่ายขายหรือกินก็สิ้นเปลืองไปน้อยที่สุด ชาวบ้านในอำเภอหนองแขงเชื่อว่าการทำขวัญข้าวเป็นการประกอบพิธีเพื่อสวดดีแม่โพสพ เพื่อความสวัสดิมงคลและเพื่อแสดงความชื่นชมยินดีที่ได้ทำนาประสบผลสำเร็จ

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
โคกสะอาด	๓	๓๐	๒	๓๐	๑	๑๕	๕	๓๕	-	-	-	-
ม่วงหวาน	๑	๑๕	๒	๒๕	๐	๐	๒	๒๐	-	-	-	-
เขาดิน	๑	๑๘	๐	๐	๐	๐	๒	๑๕		-	-	-
หนองหัวโพ	๔	๔๐	๓	๓๐	๐	๐	๑	๑๐	-	-	-	-
หนองสีดา	๒	๒๐	๐	๐	๑	๒๐	๑	๑๐	-	-	-	-
หนองแขง	๑	๒๑	๑	๑๐	๑	๒๕	๒	๑๘	-	-	-	-
หนองกบ	๑	๒๐	๑	๑๐	๐	๐	๑	๘	-	-	-	-
หนองควายโซ	๒	๔๕	๒	๒๐	๐	๐	๒	๑๔	-	-	-	-
ไก่อ่เสา	๓	๓๐	๑	๑๐	๑	๑๕	๑	๑๐	-	-	-	-
รวม	๑๘	๒๓๙	๑๒	๑๓๕	๔	๗๕	๑๗	๑๔๐	-	-	-	-

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขงพ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๐ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๗๔
เครื่องดื่ม	๑๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๗
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๒๗
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑๒
รวม	

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอหนองแขง,พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอหนองแซง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองนกชุม	๒๒	๑	โคกสะอาด	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองกบ	๒๘	๒	หนองกบ	๒๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรม่วงหวานร่วมใจ	๓๐	๓	ม่วงหวาน	๑๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวเจ้าเขียวเส้าให้ ตำบลหนองควายโซ	๕๓	๑	หนองควายโซ	๗
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลโคกสะอาด ๒๐๐๘	๓๘	๑	โคกสะอาด	๑๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ไผ่พื้นเมืองอำเภอหนองแซง	๑๐	๑	โคกสะอาด	๖๘
วิสาหกิจชุมชนหนองแซงยั่งยืน	๔	๓	เขาดิน	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรมันคงยั่งยืนชุมชนตำบลหนองหัวโพ	๘๕	๖	หนองหัวโพ	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าราบพัฒนาร่วมใจ	๕๗	๒	หนองควายโซ	๑๘
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโคกสะอาด	๓๘	๑	โคกสะอาด	๖๐
วิสาหกิจชุมชนศศิสมสร	๖๕	๑	หนองหัวโพ	๙
วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชุมชนบ้านโคกช้าง	๗	๕	หนองแซง	๑๒
วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปมะกรูดหนองแซง	๔๑	๗	โคกสะอาด	๘
วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สูงวัยร่วมใจร่วมใจหนองหัวโพ	๒๕	๗	หนองหัวโพ	๙
วิสาหกิจชุมชนเพาะเลี้ยงหอยสีทองหนองแซง	๖๕	๖	หนองแซง	๙

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลไโก่เส้า		๑	ไโก่เส้า	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวนา	๒	๓	หนองหัวโพ	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรม่วงหวานร่วมใจ	๓๐	๓	ม่วงหวาน	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองนกชุม	๑๐	๑	โคกสะอาด	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าราบพัฒนาร่วมใจ		๒	หนองควายโซ	๑๕
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดไโก่เส้า		๕	ไโก่เส้า	๑๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหนองสีดา		๑	หนองสีดา	๒๒
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหนองกะธาตุ		๕	โคกสะอาด	๒๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดหนองกีบม้า		๗	หนองแขง	๒๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลไโก่เส้า		๖	ไโก่เส้า	๒๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลเขาดิน		๑	เขาดิน	๒๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองควายโซ		๑	หนองควายโซ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลโคกสะอาด		๑	โคกสะอาด	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองกบ		๒	หนองกบ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ		๑	ไโก่เส้า	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ		๒	หนองควายโซ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลม่วงหวาน		๓	ม่วงหวาน	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองแขง		๘	หนองแขง	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองสีดา		๒	หนองสีดา	๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง ,พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๒๓ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอนองแสง จังหวัดสระบุรี

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์การเกษตรหนองแสง		๓	หนองควายโซ	

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสระบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๗

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก. .	ศพก. เครือข่าย	ศจช. .	ศตปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
โคกสะอาด	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๐	๑
ม่วงหวาน	๐	๑	๑	๑	๑	๐	๐	๐	๑
เขาดิน	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๐	๐	๐
หนองหัวโพ	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
หนองสีดา	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
หนองแสง	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
หนองกบ	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
หนองควายโซ	๐	๐	๐	๐	๑	๑	๑	๐	๐
ไก่อ่เสา	๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
รวม	๑	๒	๒	๒	๙	๓	๒	๐	๒

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอนองแสง พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร फलव	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
โคกสะอาด	๓	๓	๒	๑๐	๖	๑๖	๐	๐	๐
ม่วงหวาน	๐	๓	๐	๑๑	๘	๒๐	๑	๑	๐
เขาดิน	๐	๑	๐	๙	๔	๑๕	๐	๐	๐
หนองหัวโพ	๐	๐	๐	๑๑	๖	๑๔	๐	๐	๐
หนองสีดา	๐	๐	๐	๗	๕	๑๓	๐	๐	๐
หนองแขง	๐	๐	๐	๙	๗	๑๙	๐	๐	๐
หนองกบ	๐	๐	๐	๑๐	๖	๑๘	๐	๐	๐
หนองควายโซ	๐	๐	๐	๑๗	๖	๑๘	๐	๐	๐
ไก่อ่เสา	๐	๑	๐	๑๓	๙	๓๓	๒	๐	๐
รวม	๓	๘	๒	๙๗	๕๗	๒๒๓	๓	๑	๐

ที่มา : <https://asa-center.doe.go.th/form-profile>, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอหนองแขงมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอหนองแขง มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๒ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอหนองแขงจังหวัดสระบุรี

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
หนองแขง	๒	ข้าว ข้าว
หนองกบ	๑	ข้าว
หนองหัวโพ	๑	ข้าว
หนองสีดา	๑	ข้าว/พืชผัก
เขาดิน	๑	พืชผัก/เกษตรผสมผสาน
ม่วงหวาน	๑	ข้าว
ไก่อ่เสา	๑	ข้าว/เกษตรผสมผสาน
โคกสะอาด	๓	ข้าว/บัญชีครัวเรือน พืชผัก/เกษตรผสมผสาน/ปศุสัตว์
หนองควายโซ	๑	ข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)	ศูนย์ศพก.หลัก	๑	โคกสะอาด
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนโคกสะอาด	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑	โคกสะอาด
๓	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโคกสะอาด	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑	โคกสะอาด
๔	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโคกสะอาด	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	โคกสะอาด
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	โคกสะอาด
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเขาหิน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๑	เขาหิน
๗	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลเขาหิน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑	เขาหิน
๘	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเขาหิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑	เขาหิน
๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลเขาหิน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	เขาหิน
๑๐	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	โคกสะอาด
๑๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑	โคกสะอาด
๑๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์ตำบลหนองควายโซ	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑	หนองควายโซ
๑๓	ศูนย์เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองควายโซ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	หนองควายโซ
๑๔	ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลม่วงหวาน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	ม่วงหวาน
๑๕	ศูนย์เครือข่ายด้านแมลงเศรษฐกิจ	ศูนย์เรียนรู้ด้านแมลงเศรษฐกิจ	๔	หนองหัวโพ
๑๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลหนองหัวโพ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	หนองหัวโพ
๑๗	ศูนย์เรียนรู้ด้านเห็ดครบวงจร Young Smart Farmer	ศูนย์เรียนรู้ด้านอื่นๆ	๖	หนองกบ

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	หมู่	ตำบล
๑๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลไก่อ่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๙	ไก่อ่
๑๙	ศูนย์เรียนรู้ผักปลอดภัยตำบลม่วงหวาน	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑	ม่วงหวาน
๒๐	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายด้านการ ผลิตพืชผัก ตำบลโคกสะอาด	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๑	โคกสะอาด
๒๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร เครือข่ายด้านการ ผลิตไม้ผล ตำบลหนองสีดา	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๖	หนองสีดา

ที่มา : <https://learningpoint.doe.go.th/> พ.ศ.๒๕๖๘

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	โคกสะอาด	แปลงใหญ่ข้าวตำบลโคกสะอาด	ข้าว	๙๙	๓,๑๐๘.๕
๒	ม่วงหวาน	แปลงใหญ่ตำบล ม่วงหวาน	ข้าว	๘๖	๒,๒๒๕.๕
๓	ไก่อ่	แปลงใหญ่กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่	ข้าว	๗๒	๑,๗๑๒
๔	ไก่อ่	แปลงใหญ่กลุ่มเกษตรพัฒนา	ข้าว	๖๕	๑,๔๗๖
๕	ไก่อ่	แปลงใหญ่กลุ่มบ้านใหม่พัฒนา	ข้าว	๖๕	๑,๒๙๗
๖	หนองแซง	แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองแซง	ข้าว	๙๑	๑,๙๑๘.๒๕

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง, พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

☐ น้ำฝน ☒ชลประทาน ☐ บ่อน้ำบาดาล ☐ แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

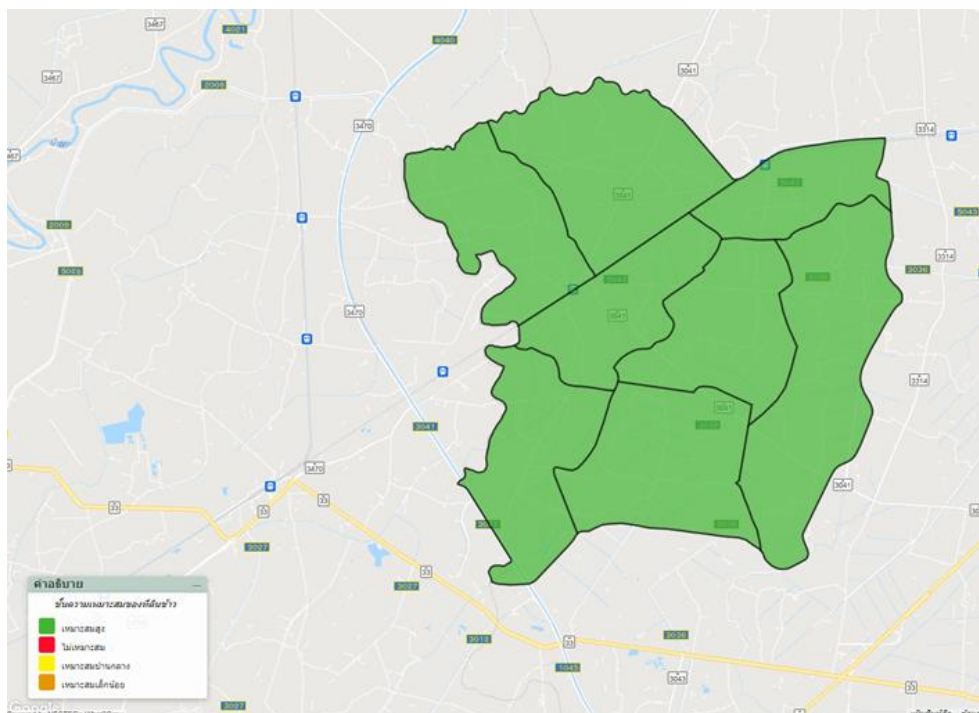
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว(ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอ หนองแซง	๕๓,๓๘๒.๗๙				๕๓,๓๘๒.๗๙
ไก่อ่เสือ	๘,๑๗๕				๘,๑๗๕
หนองแซง	๖,๒๙๓				๖,๒๙๓
หนองควายไซ	๕,๑๑๔				๕,๑๑๔
หนองกบ	๖,๓๐๔				๖,๓๐๔
โคกสะอาด	๗,๔๐๖				๗,๔๐๖
หนองหัวโพ	๖,๐๒๖				๖,๐๒๖
หนองสีดา	๓,๙๓๔				๓,๙๓๔
ม่วงหวาน	๕,๘๙๔				๕,๘๙๔
เขาดิน	๔,๒๓๘				๔,๒๓๘

ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

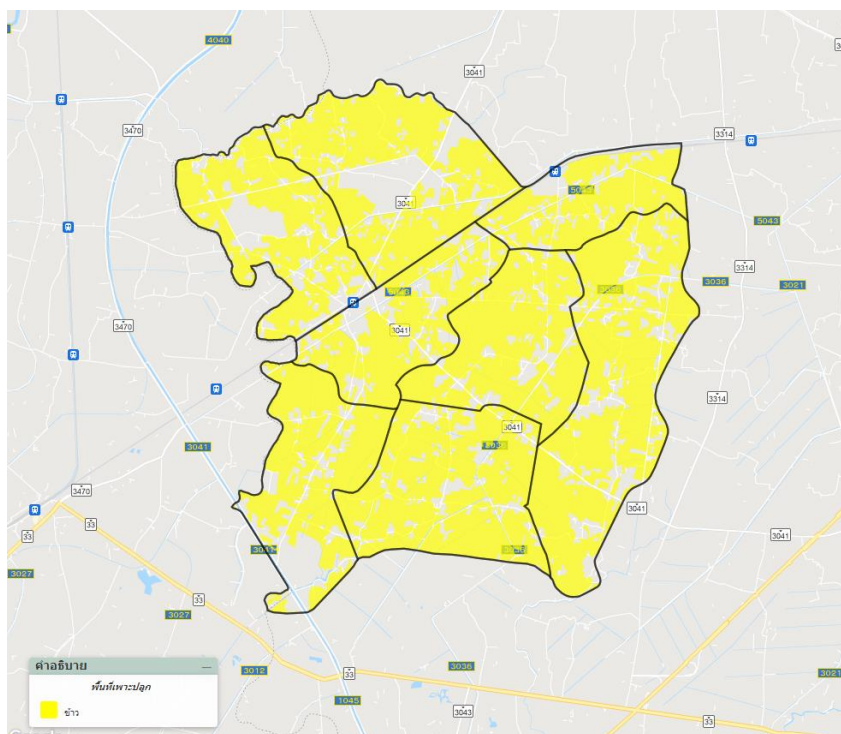

ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอหนองแขง
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
หนองแขง	๑๘๙	๓,๒๐๒	๓,๒๐๒	๒,๑๔๕.๓๔	๐.๖๗
หนองควายโซ	๑๕๒	๒,๘๒๐	๒,๘๒๐	๑,๙๑๗.๖	๐.๖๘
หนองหัวโพ	๒๑๔	๓,๗๑๙	๓,๗๑๙	๒,๔๙๑.๔๓	๐.๖๗
หนองสีดา	๙๓	๑,๙๙๗	๑,๙๙๗	๑,๓๕๗.๙๖	๐.๖๘
หนองกบ	๑๖๕	๓,๔๐๒	๓,๔๐๒	๒,๓๑๓.๓๖	๐.๖๘
ไก่อ่เส้า	๒๖๒	๕,๒๕๓	๕,๒๕๓	๓,๕๑๙.๕๑	๐.๖๗
โคกสะอาด	๒๕๖	๕,๙๑๘	๕,๙๑๘	๓,๙๖๕.๐๖	๐.๖๗
ม่วงหวาน	๒๐๓	๓,๙๗๒	๓,๙๗๒	๒,๖๖๑.๒๔	๐.๖๗
เขาดิน	๑๐๖	๒,๐๙๓	๒,๐๙๓	๑,๔๐๒.๓๑	๐.๖๗
รวม	๑,๕๐๔	๓๒,๓๘๐	๓๒,๓๘๐	๒๒,๐๑๘.๔	๐.๖๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง, พ.ศ. ๒๕๖๘

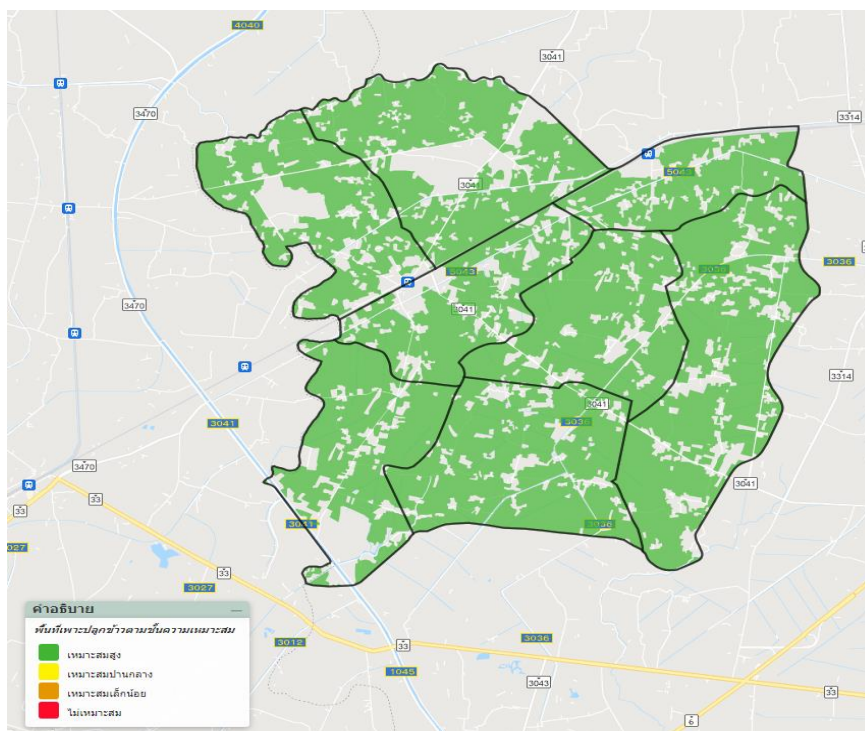
ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอหนองแซง
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอหนองแซง	๓๒,๓๘๐				๓๒,๓๘๐
โคกสะอาด	๕,๙๑๘				๕,๙๑๘
ไก่อ่	๕,๒๕๓				๕,๒๕๓
ม่วงหวาน	๓,๙๗๒				๓,๙๗๒
เขาดิน	๒,๐๙๓				๒,๐๙๓
หนองกบ	๓,๔๐๒				๓,๔๐๒
หนองควายโซ	๒,๘๒๐				๒,๘๒๐
หนองสีดา	๑,๙๙๗				๑,๙๙๗
หนองหัวโพ	๓,๗๑๙				๓,๗๑๙
หนองแซง	๓,๒๐๒				๓,๒๐๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอหนองแซง
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/> พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี

นาปี เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวชนิดพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๙ กข

๗๙

สุพรรณบุรี ๑ หอมปทุมธานี ๑ และข้าวไวแสงพันธุ์อื่นๆ เช่น แจ็กเชย ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

นาปรัง ได้แก่พันธุ์ข้าว กข ๓๑ กข ๔๙ กข ๗๙ สุพรรณบุรี ๑

๒) การเตรียมดิน เกษตรกร ได้เปลี่ยนการเตรียมดินจากการไถตะ ไถแปร เป็นการใช้อุปกรณ์จอบ
หมุน โดยการไถรถแทรกเตอร์ล้อยางหรือล้อตีนตะขาบ ทำการตีดิน หลังจากนั้นจึงไถรถไถเดินตามทำการตีคลบเพื่อ
ทำเทือกสำหรับปลูกข้าว

๓) การปลูก

การหว่านข้าวแห้ง (หว่านสำรว) โดยเกษตรกรจะทำการไถตะและไถแปร หลังจากนั้นทำการ
หว่านเมล็ดข้าว ลงไปในแปลงนาแล้วทำการคราดกลบ เพื่อป้องกันนกกินเมล็ดข้าว การปลูกข้าวด้วยวิธีนี้ ควรปลูก
ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ถึงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ของทุกปี

การหว่านนํ้าตม เกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึงต้นเดือนสิงหาคม ส่วนใหญ่
จะทำการปลูกในพื้นที่อาศัยน้ำฝนในลักษณะที่เป็นพื้นที่ลุ่มเมื่อฝนตกมีน้ำขัง เกษตรกรจะทำการเตรียมดินเหมือนกับการ
ทำนาหว่านนํ้าตมในพื้นที่เขตชลประทาน

การปักดำ เกษตรกรจะทำการตกกล้าในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม และทำการปักดำ
ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงต้นเดือนสิงหาคม

๔) ระบบการให้น้ำ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐ อาศัยน้ำระบบชลประทาน ร้อยละ ๑๐ อาศัยน้ำฝนและบ่อกักเก็บน้ำ

๕) การดูแลรักษา

ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วัน หลังหว่านข้าว ไม่เกิน ๔ วัน ฉีดสารป้องกันวัชพืชชนิดคุมหญ้า กรณีปักดำ หลังปักดำ ๑ วัน ปลอ่ยให้น้ำเข้าที่ระดับ ๕ เซนติเมตร แล้วฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช

ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน

ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ระบายน้ำเข้าและรักษาระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร ระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ

ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๘๕-๑๑๕ วัน ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วันระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน

๖) การใส่ปุ๋ย

ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๑๒ วันใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดินเมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษากระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วันใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๗) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวเมื่อข้าวอยู่ในระยะพลับพลึง ข้าวอายุประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ วัน (๒๘-๓๐ วันหลังการออกรวง)

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรจะทำการเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้วนำผลผลิตข้าวไปขายที่โรงสีหรือทำข้าว โดยไม่มีการลดความชื้น ซึ่งความชื้นของเมล็ดข้าวในขณะเก็บเกี่ยวจะมีความชื้นประมาณ ๒๐-๒๕ เปอร์เซ็นต์

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู สำรวจแปลงนาหากไม่พบศัตรูข้าวไม่ต้องฉีดสารเคมี กรณีพบแมลงศัตรูพืช เฉลี่ย ๕ - ๑๐ ตัวต่อต้น จึงใช้สารเคมีฉีดตามคำแนะนำในฉลาก หรือฉีดเชื้อราชีวเวอร์เรีย

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอหนองแสง มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี					←	△	→				▽	
								←				→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอหนองแสง จังหวัดสระบุรี

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแสง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง	
ค่าเตรียมดิน	๕๐๐	๕๐๐			
ค่าจ้างหว่านข้าว, คราดกลบ	๑๐๐	๑๐๐			
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	๔๕๐	๔๕๐			
ค่ายาคลุมหญ้า	๒๕๐	๗๕			
ค่าจ้างฉีดยาคลุมหญ้า	๖๐	๖๐			
สมุนไพรรักษาหอย	๓๐	๑๘			
ปุ๋ยเคมี ๔๖-๐-๐	๓๔๐	๓๔๐			
ปุ๋ยเคมี ๑๖-๒๐-๐	๓๕๐	๓๕๐			
ปุ๋ยอินทรีย์	๑๒๐	๑๒๐			
ค่าจ้างขนปุ๋ย	-	๑๐			
ยาเบื่อหนู	-	๘			
ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐			
ค่าขนข้าว	๙๖	๑๑๔			
ค่ามัดข้าว	๒๐	-			
ค่าน้ำมันดีเซล / เบนซิน	๒๓๐	๓๕๐			
ค่าบำรุงเครื่อง	๒๒๐	๒๒๐			
ค่าเช่านา	๑,๐๒๐	-			
ค่ากระแสไฟฟ้าสูบน้ำ	-	๓๐๐			
ผลผลิต (กก./ไร่)	๗๕๐	๗๘๐			
รวมรายจ่าย (บาท)	๔,๒๘๖	๓,๕๑๕			
รวมรายได้ (บาท)	๖,๘๐๐	๗,๐๒๐			
กำไรสุทธิ (บาท)	๒,๕๑๔	๓,๕๐๕			

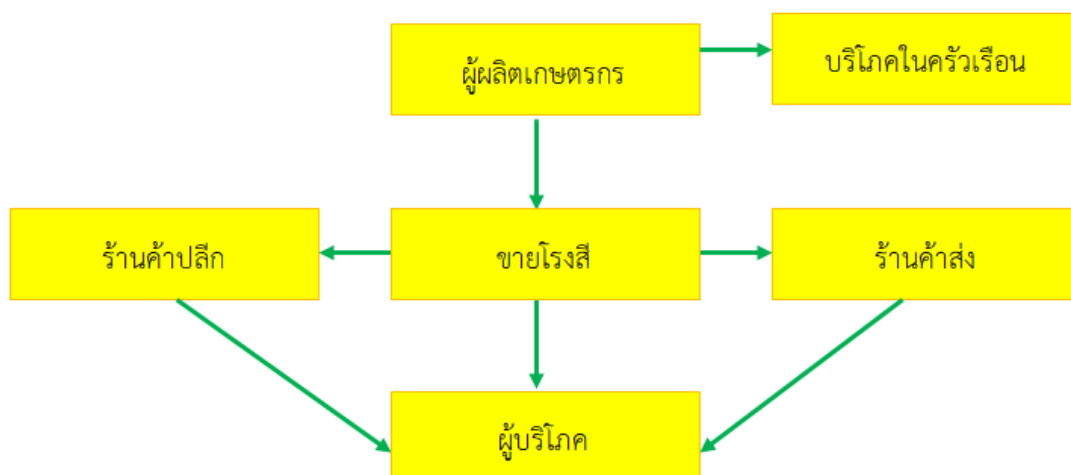
ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอนองแสง, พ.ศ. ๒๕๖๘

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาดภายใต้ขอบเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของอำเภอนองแสง จังหวัดสระบุรี มีข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานหรือจุดรับซื้อผลผลิตของพืชเป้าหมาย ทั้งของของผู้ประกอบการเอกชน สหกรณ์ กลุ่มรวบรวม เช่น โรงสีข้าว (สินค้าข้าว) ข้อมูลที่สำรวจรวบรวมได้แก่ จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตที่สามารถรองรับผลผลิตพืช แบ่งตามการใช้ประโยชน์เป็น

- ใช้บริโภคในครัวเรือน ๒,๑๖๕ ตัน
- ใช้ทำพันธุ์ ๔,๐๔๗ ตัน
- ส่งเข้าโรงงาน ๑๖,๒๑๔ ตัน ฯลฯ

รวมปริมาณความต้องการผลผลิต (Demand) ๒๒,๔๒๖ ตัน

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอหนองแขง จังหวัดสระบุรี
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแขง, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๒ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบล ไก่เสา จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล หนองกบ จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน.....ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ราย
มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้เด่น
๑	๖	โคกสะอาด	หนองแขง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว/ผลิตข้าวครบวงจร
๒	๓	ม่วงหวาน	หนองแขง	การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
๓	๑	โคกสะอาด	หนองแขง	การผลิตข้าวอินทรีย์
๔	๒	หนองกบ	หนองแขง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๕	๖	หนองแขง	หนองแขง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๖	๘	หนองแขง	หนองแขง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๗	๕	ไก่เสา	หนองแขง	การลดต้นทุนการผลิตข้าว

(ที่มา : <http://www.thaismartfarmer.net/> พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๖	-ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนโคกสะอาด -ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลโคกสะอาด -ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโคกสะอาด -ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเขาดิน -ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลเขาดิน -ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเขาดิน
แปลงใหญ่	๖	-แปลงใหญ่ข้าวตำบลโคกสะอาด -แปลงใหญ่ตำบล ม่วงหวาน -แปลงใหญ่กลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ -แปลงใหญ่กลุ่มเกษตรพัฒนา -แปลงใหญ่กลุ่มบ้านใหม่พัฒนา -แปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองแซง
วิสาหกิจชุมชน	๕	-วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลหนองกบ -วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวเจ้าเขยเส้าให้ ตำบลหนองควายโซ -วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลโคกสะอาด ๒๐๐๘ -วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโคกสะอาด -วิสาหกิจชุมชนโรงสีข้าวชุมชนบ้านโคกช้าง
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๙	-กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลไถ่ เส้า -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลเขา ดิน -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบล หนองควายโซ -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลโคก สะอาด -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบล หนองกบ -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรผลิตข้าวปลอดภัยจากสารพิษ -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลม่วง หวาน -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบล หนองแซง -กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบล หนองสีดา

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอหนองแขง

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนและน้ำจากชลประทาน บางพื้นที่ดินเสื่อมโทรมจากการใช้สารเคมีต่อเนื่อง	- ในพื้นที่มีแหล่งรับซื้อ รองรับผลผลิตในพื้นที่ได้ - เกษตรกรเน้นจำหน่ายตรงเข้าโรงสี/พ่อค้าคนกลาง	ในพื้นที่ยังไม่มี การแปรรูปเป็นแบรนด์ ของอำเภอ จะจัด จำหน่ายโดยเอกชน ผู้มีผู้บริโภค
	ปัญหา Pain point	- ต้นทุนการผลิตสูง - ราคาผลผลิตตกต่ำ ควบคุมไม่ได้ - ปัญหาดินเสื่อมโทรม	การจำหน่ายผ่านโรงสี/ พ่อค้าคนกลางทำให้ ไม่สามารถกำหนดราคา เองได้	การขาดการแปรรูป และแบรนด์ที่จะส่ง ผลให้ผู้บริโภคเลือก ซื้อสินค้า ขาดความต่อเนื่อง ของการขอรับรอง มาตรฐานต่างๆ
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพเพื่อฟื้นฟูดินและลดต้นทุนการผลิต	- สนับสนุนโรงสีชุมชน - ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ขายข้าวเปลือก	- ส่งเสริมการแปรรูป และบรรจุภัณฑ์ใน พื้นที่ - ส่งเสริมและพัฒนา แปลงให้ได้มาตรฐาน สินค้า
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่สูงอายุ และเป็นเกษตรกรรายย่อย ใช้ประสบการณ์ดั้งเดิมในการวางแผนการผลิต	กลุ่มยังไม่เข้มแข็ง การบริหารจัดการต้นทุนยังไม่เป็นระบบ เกษตรกรเน้นจำหน่ายตรงเข้าโรงสี/พ่อค้าคนกลาง	- พฤติกรรมผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าคุณภาพและความปลอดภัยสูงขึ้น - การเข้าถึงตลาดออนไลน์ของเกษตรกรยังน้อย
	ปัญหา Pain point	- ขาดแรงงานภาคการเกษตรรุ่นใหม่ - ปัญหาหนี้สินเกษตรกร - ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการข้อมูลต้นทุนและเทคโนโลยีดิจิทัล	ไม่มีอำนาจต่อรองการจำหน่ายผ่านโรงสี/พ่อค้าคนกลางทำให้ไม่สามารถกำหนดราคาเองได้ - ปัญหาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเกษตรกรในการจำหน่ายผลผลิต ซึ่งไม่สามารถแปรรูปและ	- ปัญหาด้านความต้องการของผู้บริโภคไม่สอดคล้องกับการผลิต - ขาดบุคลากรด้านการตลาดในพื้นที่ - ความรู้ด้านการสร้าง

มิติสินค้า			จำหน่ายเองได้	แบรนด์และบรรจุภัณฑ์จำกัด - การรวมกลุ่มทำตลาดยังไม่ต่อเนื่อง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) และ เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ส่งเสริมการบันทึกต้นทุนรายแปลงผ่านแอปหรือสมุดบัญชีฟาร์ม	- สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้ผลิตข้าว และอบรมผู้นำกลุ่มด้านการจัดการธุรกิจเกษตร - สนับสนุนโรงสีชุมชน/สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ - ส่งเสริมการรวมกลุ่มขายข้าวเปลือก	ส่งเสริมการรวมกลุ่มจำหน่าย สร้างแบรนด์ และใช้ช่องทางออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์
	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีการใช้พันธุ์ข้าวตามความนิยมและเน้นให้ผลผลิตสูง การใช้ปุ๋ยเคมีเป็นหลัก ต้นทุนการผลิตสูง	ในพื้นที่มีแหล่งรับซื้อ รองรับผลผลิตในพื้นที่ได้ - เกษตรกรเน้นจำหน่ายตรงเข้าโรงสี/พ่อค้าคนกลาง	- สินค้าที่ผลิตอาจยังไม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค - เน้นขายส่งพ่อค้าไม่เน้นแปรรูปจำหน่าย
	ปัญหา Pain point	- สินค้ายังไม่ได้คุณภาพ มีสิ่งเจือปน - ราคาผลผลิตที่ควบคุมไม่ได้	โรงสีไม่สามารถรับสินค้าได้ทุกประเภท(พันธุ์ข้าวอื่นๆ) - ขาดผู้ประกอบการแปรรูปในพื้นที่	- ขาดการเพิ่มมูลค่าสินค้า - ขาดองค์ความรู้ด้านบรรจุภัณฑ์และแบรนด์
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- ส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี - พัฒนาศักยภาพการควบคุมคุณภาพก่อนเก็บเกี่ยว	- ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเพื่อจำหน่าย - ส่งเสริมการผลิตข้าวให้สอดคล้องกับความต้องการ	ส่งเสริมการแปรรูปขั้นต้น (ข้าวสารบรรจุถุง) พัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างแบรนด์

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวครบวงจร
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมระบบการผลิต การแปรรูปสินค้าสู่มาตรฐานสากล
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตข้าวครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต กระบวนการเก็บเกี่ยว กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว แปรรูป และส่งเสริมด้านการตลาด
๔. หลักการและเหตุผล	ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอหนองแซง ประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะต้นทุนปุ๋ยเคมีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อรายได้สุทธิของเกษตรกรและยังขาดการเชื่อมโยงกับตลาด เกษตรกรมีอำนาจต่อรองต่ำ และขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง สินค้าข้าวยังเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ ไม่เกิดมูลค่าเพิ่มในพื้นที่ ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรไม่สอดคล้องกับต้นทุนการผลิต สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง เห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาเน้นการผลิตสินค้าที่ได้คุณภาพและต่อยอดการแปรรูป เพื่อเป็นการกำหนดราคา กำหนดตลาดเองได้ สามารถสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเชื่อมโยงการผลิต แปรรูป และตลาดข้าวในอย่างเป็นระบบ ๒. เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ๓. เพื่อพัฒนาข้าวให้ได้คุณภาพมีมาตรฐาน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมอบรม/สาธิต ไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย ๒. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวให้ได้ตามแนวทางการผลิตมาตรฐานสินค้าเกษตร
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่การเกษตรในเขตอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	๑. จัดกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร ๒. จัดอบรมส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี ๓. จัดอบรมให้ความรู้การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานสินค้าเกษตร ๔. จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ/แปลงเปรียบเทียบ ๕. สรุปผลและขยายผลสู่เครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง / สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี / องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสระบุรี/กรมการข้าว
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๑ ตุลาคม ๒๕๗๐ - ๓๐ กันยายน ๒๕๗๑
๑๑. งบประมาณ	๖๕,๐๐๐ บาท (งบพัฒนาจังหวัด/งบ อบต./)

๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย ๒. มีการผลิตข้าวพันธุ์ดีจำหน่ายแก่ชุมชน ๓. เกิดการเชื่อมโยงตลาดและช่องทางจำหน่ายข้าว
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการผลิตข้าว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ เชิงคุณภาพ ๑. เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในระดับพื้นที่ ๒. เกิดการสร้างเครือข่ายการผลิต/แปรรูป/การตลาดในพื้นที่

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือ ภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
๑. โครงการส่งเสริม การผลิตข้าวครบวงจร	- งบประมาณสนับสนุน ๖๕,๐๐๐ บาท - กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ - วิทยากร / ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตข้าวคุณภาพ - องค์ความรู้ด้านการผลิต การลดต้นทุน และการตลาด - วัสดุอุปกรณ์ในการอบรมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ - เครือข่ายตลาดชุมชนและตลาดออนไลน์ - กลไกการบริหารจัดการโครงการ	๑. จัดกระบวนการเรียนรู้โรงเรียนเกษตรกร ๒. จัดอบรมส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ดี ๓. จัดอบรมให้ความรู้การผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานสินค้าเกษตร ๔. จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบ/แปลงเปรียบเทียบ ๕. สรุปผลและขยายผลสู่เครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่า ๕๐ ราย ๒. มีการผลิตข้าวพันธุ์ดีจำหน่ายแก่ชุมชน ๓. เกิดการเชื่อมโยงตลาดและช่องทางจำหน่ายข้าว	เชิงปริมาณ ๑. เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการผลิตข้าว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ เมื่อเทียบกับก่อนเข้าร่วมโครงการ เชิงคุณภาพ ๑. เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในระดับพื้นที่ ๒. เกิดการสร้างเครือข่ายการผลิต/แปรรูป/การตลาดในพื้นที่	- เกษตรกรมีรายได้มั่นคงและคุณภาพชีวิตดีขึ้น - เกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในพื้นที่ - เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง - ลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง - สามารถพัฒนาเป็นแหล่งข้าวคุณภาพได้	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

บรรณานุกรม

- สำนักงานเกษตรอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๘). แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี. กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมพัฒนาที่ดิน. (๒๕๕๖). เขตการใช้ที่ดินอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี. กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- แผนที่จังหวัดสระบุรี. (๒๕๖๘). สืบค้นจาก <http://www.novabizz.com/Map/๓๔.htm>
- กรมการปกครอง. (๒๕๖๘). รายงานสถิติจำนวนประชากร. สืบค้นจาก <http://www.dopa.go.th/TH/service.pnp>
- กรมการพัฒนาชุมชน. (๒๕๖๘). รายงานผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

